

Sygn. akt V Ca 69/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie V Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący-Sędzia	SSO Adam Simoni (spr.)
Sędzia:	SSO Barbara Chłędowska
Sędzia:	SSR del. do SO Witold Benicki
Protokolant:	st. sekr. sąd. Edyta Rak

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2016 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. P.
przeciwko (...) S.A. w S.
o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego
od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie

z dnia 16 września 2015 r., sygn. akt I C 512/15

I. oddała apelację,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 300 zł (trzysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSO Barbara Chłędowska SSO Adam Simoni SSR del. do SO Witold Benicki

Sygn..akt VCa 69/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 września 2015 r. sygn.. akt IC 512/15 Sąd Rejonowy w Rzeszowie po rozpoznaniu sprawy z powództwa A. P. wytoczonego przeciwko (...) S.A. w S. o zapłatę:

I. Zasądził od strony pozwanej (...) SA w S. na rzecz powoda A. P. kwotę 3 808,00 zł / trzy tysiące osiemset osiem złotych /z ustawowymi odsetkami od dnia 18 marca 2013r. do dnia zapłaty.

II. w pozostałym zakresie postępowanie umorzył.

III. zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 710,00 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów postępowania.

U podstaw powyższego rozstrzygnięcia leży następujące ustalenia i wnioski:

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że wskutek kolizji drogowej dnia 21 listopada 2012 roku doszło do uszkodzenia pojazdu marki Alfa Romeo o nr rej. (...) będącego własnością powoda A. P.. Poza sporem pozostawała również odpowiedzialność strony pozwanej - która w wyniku postępowania likwidacyjnego wypłaciła powodowi odszkodowanie w kwocie 1800 zł tytułem najmu pojazdu zastępczego za okres 15 dni.

Przedmiotowa szkoda została zakwalifikowana przez ubezpieczyciela jako szkoda całkowita. W dniu 26 listopada 2012 roku powód zawarł z Zakładem Usługowo – Handlowym (...) M. T. w N. umowę najmu samochodu zastępczego marki Ford Focus na okres od dnia 26 listopada 2012 roku do czasu likwidacji szkody. Załącznik umowy stanowiły ogólne warunki wynajmu pojazdu. W dniu 2 stycznia 2013 roku powód oddał najemcy przedmiotowy samochód. Tego samego dnia najemca wystawił fakturę VAT na kwotę 5 608,80 zł. Pismem z dnia 15 lutego 2013 roku powód poinformował ubezpieczyciela o wydatkach poniesionych z tytułu najmu samochodu zastępczego, który wypłacił na rzecz powoda kwotę 1 800 zł – uznając za zasadne jedynie 15 dni najmu.

Pismem z dnia 8 września 2014 roku powód wezwał ubezpieczyciela do zapłaty kwoty wynikającej z w/w faktury. Powód wynajął samochód marki Ford Focus jako pojazd o zbliżonych parametrach do uszkodzonego samochodu marki Alfa Romeo. W umowie najmu oznaczył czas trwania umowy jako „ do czasu likwidacji szkody” albowiem nie wiedział kiedy samochód zostanie naprawiony i kiedy otrzyma pieniądze w ramach odszkodowania. Powód nie posiadał innego samochodu. Wynajęty samochód służył mu jako środek komunikacji do celów prywatnych jak i służbowych – do dojazdów do klientów. Po 38 dniach od zawarcia w/w umowy samochód Alfa Romeo został naprawiony. Powód zdecydował się na wynajmem samochodu w N. albowiem w R. taki wynajem był w jego ocenie za drogi.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o wskazane powyżej dowody z dokumentów oraz zeznań powoda A. P.. Sąd nie znalazł podstaw by kwestionować przedłożone przez strony dokumenty prywatne albowiem nie budziły one zastrzeżeń zarówno co do ich treści jak i formy sporządzenia. Zeznania powoda A. P. Sąd uznał za wiarygodne, albowiem były one rzeczowe spójne i korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Zeznania powoda uzupełniały i wyjaśniały wątpliwości podnoszone przez stronę pozwaną. Zeznania nie były kwestionowane przez stronę przeciwną. Sąd oddalił wniosek strony powodowej zgłoszony w sprzeciwie od nakazu zapłaty o powołanie biegłego na okoliczność jaki był konieczny i uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego w stanie faktycznym przedmiotowej sprawy, z uwzględnieniem wartości rynkowej pojazdu oraz czasu niezbędnego na zagospodarowanie pozostałości. W ocenie Sądu okoliczności sprawy zostały dostatecznie wyjaśnione na podstawie zgromadzonych dowodów, a przeprowadzenie opinii zmierzałoby do przewlekłości postępowania.

Po poczynieniu powyższych ustaleń faktycznych przyjął Sąd Rejonowy, że

Istota niniejszej sprawy sprowadzała się do rozstrzygnięcia zasadności najmu pojazdu zastępczego przez powoda przez okres 38 dni, natomiast poza sporem pozostawała odpowiedzialność pozwanego, co do zasady.

Zgodnie z art. 361 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć gdyby mu szkody nie wyrządono. Ugruntowana praktyka orzecnicza stoi na stanowisku, że istnieje normalny związek przyczynowy, między uszkodzeniem pojazdu a wynajęciem pojazdu zastępczego (tak w wyroku SN z dnia 18 marca 2003r. w sprawie IV CKN 1916/00, niepubl.). Utrata możliwości korzystania z rzeczy wskutek jej zniszczenia implikuje potrzebę zwrotu przez ubezpieczyciela wydatków koniecznych tj. niezbędnych do korzystania z

innego pojazdu w takim samym zakresie, w jakim poszkodowany korzystałby ze swego samochodu, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Wysokość odszkodowania ubezpieczeniowego świadczonego z tytułu ubezpieczenia OC jest określona granicami odpowiedzialności cywilnej posiadacza, kierowcy samochodu. Do rozstrzygnięcia o odszkodowaniu ubezpieczeniowym przy ubezpieczeniu OC koniecznym jest sięgnięcie do przepisu art. 361 § 1 i 2 k.c. Reguły w nim zawarte nakazują przestrzeganie zasady pełnego odszkodowania w granicach adekwatnego związku przyczynowego (por. np. uchwałę SN z dnia 15 listopada 2001 r., III CZP 68/01, OSP 2002, z. 7-8, poz. 103, czy uchwałę z dnia 21 marca 2003 r., III CZP 6/03, OSNC 2004, z. 1, poz. 4).

W niniejszej sprawie szkoda na pojeździe marki Alfa Romeo należącym do powoda, powstała w skutek kolizji z dnia 21 listopada 2012 roku i została zakwalifikowana przez Ubezpieczyciela jako szkoda całkowita. Sąd ustalił, że wobec powyższego powód wynajął samochód zastępczy Ford Focus - na podstawie umowy najmu z dnia 26 listopada 2012 roku - który został zwrócony na rzecz najemcy po 38 dniach - tj. po dokonaniu naprawy uszkodzonego samochodu. Z tego tytułu powód poniósł wydatek w kwocie 5 608,80 zł.

Strona pozwana podnosiła szereg zarzutów. W pierwszej kolejności, że powód nie wykazał zasadności i konieczności najmu samochodu zastępczego przez w/w czas, stojąc na stanowisku, że w okolicznościach niniejszej sprawy celowym było wynajęcie samochodu zastępczego jedynie na okres 15 dni- tj. 8 dni na czas dokonania oględzin pojazdu oraz 7 dni organizacyjnych na zagospodarowanie pozostałości pojazdu. W ocenie Sądu nie sposób podzielić tego stanowiska. Przez zasadność i konieczność wynajmu samochodu zastępczego należy rozumieć czas potrzebny do korzystania z niego do momentu odzyskania własnego samochodu, tj. do czasu jego naprawy, odebrania go w stanie sprawnym, jak przed dniem kolizji. Powód bowiem nie tylko w czasie oględzin, nie mógł go używać, ale również przez cały czas naprawy - aż do całkowitego usunięcia szkód. Wynajęty samochód był wykorzystywany przez powoda zarówno do celów prywatnych jak i służbowych. W tych okolicznościach nie może budzić wątpliwości konieczność jak i zasadność wynajęcia pojazdu zastępczego, z uwagi na plany służbowe czy też potrzeby codzienne. Podkreślić należy, że pozbawienie poszkodowanego możliwości korzystania z pojazdu uszkodzonego w trakcie kolizji skutkuje tym, że ma on prawo wynająć pojazd zastępczy i co ważne pozostaje to w związku przyczynowym z kolizją w rozumieniu przepisu art. 361 k.c. Nadto normalnym następstwem w rozumieniu tej regulacji jest niemożność korzystania z samochodu przez poszkodowanego. Jeżeli więc poniósł on w związku z tym koszty, które były konieczne, na wynajem pojazdu zastępczego to mieszczą się one w granicach skutków szkodowych podlegających wyrównaniu (tak wyrok SN z dnia 18 marca 2003 r. IV CKN 1916/00, niepubl.). Równocześnie postulat pełnego odszkodowania przemawia za przyjęciem stanowiska o potrzebie zwrotu przez ubezpieczyciela wydatków koniecznych - potrzebnych na czasowe używanie zastępczego środka komunikacji w związku z niemożliwością korzystania z niego wskutek zniszczenia. Powód w swoich zeznaniach jednoznacznie wskazywał, że nie posiadał innego samochodu dla siebie, a także nie dysponował na ten cel odpowiednimi środkami pieniężnymi. Wynajem samochodu zastępczego jest rozwiązaniem racjonalnym w sytuacji w jakiej się znalazł.

Sąd nie znalazł podstaw by kwestionować wybór rodzaju (marki) wynajętego samochodu. Powód oświadczył, że wynajął samochód „podobnego typu” jak swój. Nawet jeśli przyjąć, iż był to samochód znacznie odbiegający parametrami od uszkodzonego, to w okolicznościach niniejszej sprawy nie ma to znaczenia. Wysokość wynagrodzenia z umowy najmu uzależniona była od ilości wynajętych dni, a nie od komfortu, gabarytu, czy też ilości przejechanych kilometrów. Przy czym stawka za wynajem nie była podnoszona przez Ubezpieczyciela.

Sąd uznał także, że umowa zawarta pomiędzy najemcą a powodem została skutecznie zawarta. Strona pozwana podnosiła, że postanowienie umowne dotyczące okresu zawartej umowy najmu - tj. „do czasu likwidacji szkody”, jest niejasne i może być rozumiane jako czas wypłaty należności odszkodowania, czas wydania ostatecznej decyzji odszkodowawczej, czas wniesienia pozwu czy też czas zakończenia się przedmiotowego postępowania. Na gruncie niniejszej sprawy zarzuty te są chybione. W kontekście umowy najmu pojazdu zastępczego, a także z uwagi na jej celowość, jako czas likwidacji szkody należy rozumieć likwidację uszkodzeń samochodu i oddanie go w stanie sprawnym do użytku. Wówczas bowiem upada zasadność poruszania się pojazdem zastępczym i ponoszenia z

tego tytułu dodatkowych kosztów. Co istotne, strona pozwana nie kwestionowała faktu, że naprawa uszkodzonego samochodu powoda ukończyła się z dniem 2 stycznia 2013 roku – tj. z dniem oddania przez niego wypożyczonego pojazdu. Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie daje podstaw do przyjęcia innych konkluzji, jak te, że w czasie naprawy samochodu powoda – tj. w czasie 38 dni, celowym i koniecznym było wynajęcie zastępczego środka komunikacji.

Zgodnie z treścią art. 203 § 1 k.p.c., pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia – aż do wydania wyroku. Zgodnie z treścią art. 355 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne. W niniejszej sprawie powód skutecznie cofnął pozew co do kwoty 1 800, 80 zł. Sąd zatem powództwo w tym zakresie umorzył stosownie do regulacji art. 355 k.p.c.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. nakładając na stronę pozwaną obowiązek zwrotu kosztów od uwzględnionego powództwa.

Wnosząc apelację od powyższego wyroku / k. 81-84/ pozwana zaskarżyła go w pkt I i III zarzucając:

1. Błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, iż zasadny okres najmu pojazdu zastępczego winien być oceniany w świetle czasu niezbędnego do naprawy pojazdu w sytuacji kwalifikacji szkody jako całkowitej,
2. Na wypadek uznania, że zarzut z pkt I nie jest zasadny, błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, iż okres konieczny i niezbędny do naprawy pojazdu jest dłuższy niż 15 dni,

3. Naruszenie prawa materialnego a to:

- art. 361 § 1 kc polegające na zasądzeniu tytułem odszkodowania kwoty, która nie jest następstwem normalnego działania sprawy, za które odpowiedzialność ponosi ubezpieczyciel,

- art. 361 § 2 oraz art. 824¹ § 1 kc poprzez niewłaściwe zastosowanie skutkujące odpowiedzialnością pozwanej większą co do zakresu, która przekracza wysokość powstałej szkody,

- art. 362 kc poprzez jego niezastosowanie,

- art. 6 kc przez założenie, że powód udowodnił wysokość dochodzonego roszczenia,

2. istotne naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy a to:

- art. 233 § 1 kpc polegającej na wydaniu orzeczenia bez wszechstronnego wyjaśnienia sprawy i dowolną oraz błędną ocenę dowodów poprzez przyjęcie, że roszczenie powoda zasługuje na uwzględnienie,

- art. 278 kpc polegające na nie przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłych w sytuacji gdy kwestie rozważane przez Sąd I instancji wymagały wiadomości specjalnych .

Wnioski apelacji zmierzały do uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i rozstrzygnięcie o kosztach za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację (k.93-95) powód wniósł o jej oddalenie a nadto zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja pozwanego jest bezzasadna, skoro zaskarżony wyrok jest zgodny z prawem i trafny do okoliczności faktycznych sprawy.

Nie zachodzą podnoszone w niej zarzuty naruszenia prawa materialnego i procesowego.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne i wnioski prawne Sądu Rejonowego i przyjmuje je za własne.

Rozważania prawne w sprawie należy rozpocząć od zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. albowiem skierowany jest on na zakwestionowanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, ta zaś z reguły determinuje zastosowanie prawa materialnego. Zarzut w tym zakresie stanowi w rzeczywistości polemikę z oceną dowodów dokonaną przez Sąd Rejonowy. W szczególności zarzut pozwanego zmierza do wykazania, iż Sąd ten dokonując oceny dowodów powinien wywieść wnioski zgodne w całości z jego twierdzeniami iż nie znajduje uzasadnienia czasokres najmu pojazdu zastępczego przez powoda. Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, zaś zgodnie z § 2 sąd oceni na tej samej podstawie, jakie znaczenie nadać odmowie przedstawienia przez stronę dowodu lub przeszkodom stawianym przez nią w jego przeprowadzeniu wbrew postanowieniu sądu. Przyjmuje się, że ramy swobodnej oceny dowodów muszą być określone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość. Tym regułom zadośćuczynił Sąd Rejonowy w zakresie jaki był konieczny do oceny, że powodowi należy się zwrot kosztów z tytułu najmu pojazdu zastępczego.

Trafnie argumentuje Sąd Rejonowy, że powodowi przysługiwało roszczenie w stosunku do pozwanego, skoro w związku z uzyskaniem pojazdu zastępczego w jego majątku powstał uszczerbek. Powód wbrew zarzutowi apelacji wykazał, że faktycznie skorzystał z pojazdu zastępczego. Tak więc dochodzenie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego było uzależnione od wykazania uszczerbku w sferze majątkowej powoda w związku z korzystaniem z pojazdu zastępczego. Powód przedkładając fakturę za najem pojazdu zastępczego udowodnił, że w jego majątku powstał uszczerbek w związku z korzystaniem z pojazdu zastępczego. Zobowiązany do zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego mógłby uwolnić się od obowiązku opłacenia przedłożonej przez poszkodowanego faktury za najem pojazdu zastępczego gdyby wykazał, że poszkodowany faktycznie nie wynajmował pojazdu zastępczego, a faktura jest fikcyjna, ale w niniejszej sprawie pozwany takiego dowodu nie zgłaszał.

Skoro materiał dowodowy zgromadzony przez Sąd I instancji dawał podstawę do poczynienia ustaleń w zakresie czasu trwania umowy najmu pojazdu zastępczego – 38 dni, t.j na czas naprawy uszkodzonego samochodu powoda, zatem bezpodstawny jest zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 278 kpc w postaci oddalenia wniosku pozwanego o powołanie biegłego, skoro dowód ten stał się zbędny, zaś strona pozwana nie zgłosiła w związku z tym zastrzeżenia w trybie art. 162 kpc.

Sąd I instancji uwzględniając żądanie powoda o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów najmu pojazdu zastępczego nie naruszył zatem art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 362k.c. i art. 6 k.c. na które powołuje się apelujący.

Z przytoczonych motywów apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego uzasadnia treść art. 98§1 kpc w zw. z art. 108§1 kpc.